

EL POBLE CATALÀ

5 Cts. PREUS DE SUSCRIPCIÓ SENSE PARTICIPACIÓ A LA NOSTRA BIBLIOTECA CATALUNYA I NACIONS IBERIQUES: 1.500 PÈSQUERES TRIMESTRAL PAÏSOS D'UNIO POSTAL: 1.500 PÈSQUERES TRIMESTRAL ANY VII • Barcelona, dimars, 14 de juny de 1910 • Núm. 1.238 REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DE LES FLORS, 14, PRAL. TELÈFON 723 PREUS DE SUSCRIPCIÓ SENSE PARTICIPACIÓ A LA NOSTRA BIBLIOTECA CATALUNYA I NACIONS IBERIQUES: 1.500 PÈSQUERES TRIMESTRAL BARCELONA: 1.500 PÈSQUERES TRIMESTRAL 5 Cts.

Grans Magatzems
del carrer de

BILBAO

Novetats d'Estiu
Sederries
Llaneries
Cotons

Gran rebaixa de preus
en totes les seccions

GRANDIOSES EXISTENCIES

Vendes a l'engròs -- Vendes a la menuda

GRANS
MAGATZEMS

EL SIGLO

ACTUALMENT
Exposició especial i venda

Articles d'estiu

Considerables rebaxes

Vaixelles - Serveis de cristall - Jocs de cafè
Ganivets - Cervesers - Centres - Florero
Cuberts - Vinagres - Gerros - Salers

BATERIA DE CUINA

Cistells - Efectes de viatge - Mobles - Quadros
Perfumeria - Joieria - Relotgeria - Cinturons
Cenatxos de pell - Sombrilles - Caixes paper
Gemelos pera camp - Bastons, etc., etc.

FOTOGRAFIA Y PINTURA

Grans ocasions
durant els dies d'Exposició

COSES D'ALEMANYA

Corrents pedagògiques

Es herms veure la preocupació constant que tenen els alemanys per tot lo que's refereix a les Escoles. No hi ha dia que al pendre'l diari no veieu algun article sobre la matèria advocant per una reforma, condemnant un abus, proposant una millora, predicant una idea nova. Ab tot i la magnífica organització de les actives Escoles, estan molt lluny els alemanys d'estimar satisfets, i dintre del magisteri mateix s'alsen veus alarmades que vaticinen grans mals a la nació si aquesta s'entossudeix en conservar una escola feta sobre un model que, si no antiquat, no respon al menys al complicat conjunt de les necessitats creades per la vida moderna. L'importància social cada dia creixent de tot lo que sigui tècnica, treball manual o ciències d'aplicació pràctica ha provocat una campanya cada dia més intensa contra'l sistema actual d'educació tal com està implantat en les Escoles.

Aquests pedagogs revul'onaris acusen a l'Escola d'esser excessivament llibresca. En les Coses y no en els Llibres es ont s'ha d'aprendre la vida principalment, diuen ells. Quin profit positiu no treuen

Acció Política y Social
(En aquesta Secció publicarem l'anunci de tots els actes que celebrin els Centres d'Esquerra de Barcelona, i dels quals ens donguin avís anticipat)

Centre Català Republicà Federalista. — Carrer Alt de Sant Pere, 2.

— Avui, a les deu de la nit, tindrà lloc en aquest Centre, una nova reunió de joves de tots els partits que integren la U. F. N. R., per l'acoblament de joves en una sola entitat de joventut.

En aquesta reunió la ponència que's nomenà el dimars passat donarà compte del curs dels treballs realitzats fins a la fecha.

Tractantse d'un acte de molta transcendència, preguem a tots els nostres amics que procurin assistir-hi y prestin la seva valiosa cooperació.

Centre Republicà Autonomista Gracienc. — Aquest Centre convida a tots els senyors socis a la reunió general extraordinària que se celebrarà el

pròxim dissabte, dia 18 del present, a dos quarts de deu de la nit, pera tractar de la fusió dels centres de U. F. N. R., de Gracia, en una sola entitat.

Donada la excepcional importància del motiu de la reunió, la Junta de Govern espera de tots els socis la puntual assistència.

SALO PARÉS

L'autor de la tela colossal que aquesta setmana s'exhibeix a can Parés, és un apòstol de la mena del rus Wereschagin: aquest feia proselitisme a favor de la pau pintant els horrors de la guerra; el senyor Via, l'actual expositor de la sala Parés, fa'l proselitisme en favor de la clerecia, pintant una descomunal emmanecada, com en temps dels nostres venerats passats, aont s'hi posa de relleu, d'una manera teatralment patètica, la vilesa dels incendiaris de convents de l'any 35 y, paral·lelament l'heròica sublimitat dels frares perseguits. A fè de bons democràtics, hem de fer constar que l'assumpte no serà pas el motiu de la nostra desaprovació; el senyor Via hauria pogut pintar, en lloc dels efectes d'aquella històrica agitació, les seves causes, que nosaltres haguérem abominat de la mateixa manera aqueixa resurrecció de la pintura arqueològica.

Y al parlar de ranció no es pas que'n referim sols al pensament generador d'aquesta pintura, — perquè nosaltres no anem pas ara a bescantar la pintura històrica pel mer fet de reproduir aconteixements preterits — de manera que si el senyor Félix Via vol pintar un episodi de les Corts de Cadix o de les darreres eleccions, no serem pas nosaltres qui n'hi farem retrat, y fins l'aplaudim si a la habilitat mecànica de dibuixant que ara demostra hi afegeix lo que és més essencial y ara se troba en manca absoluta en aquesta escena: una comprensió de l'artista, del poeta, ab la naturalitat, això és, un sentiment ingenuïtment profund de vida; un estudi comprensiu del valor de la forma y, per fi, una visió educada del color. Es clar que és una rara troballa aquestes qualitats pures y completes en un sol artista, però és que la pintura que ens ocupa no reuneix cap d'aquestes condicions necessàries. En primer lloc, la composició és amaneradíssima, tota ella buidada en els motllos ridículs del guardarroba de les acadèmies, d'una teatralitat de diorama provincial: actituds, arranjament dels objectes, disposició dels grups, etc., tot delata una imaginació presonera de les receptes, ignorant de que a fòra de les tenebrositats de l'escola ont vegeia hi ha un sol radiant y enivador, un oratge olorós que juga ab les fulles y una sensualitat que ho satura y motu tot, fins les abstraccions.

Y què direm d'aquelles formes incoherents y lleuges, d'aquelles maniquins que volen gesticular y no poden, que volen fer de revolucionaris y semblen models de pintor pacients y bona gent? La lleugesa de formes, llevat de l'arquitectura que està sòlidament dibuixada, domina lo mateix en el grup dels butxins que en el de les víctimes.

Però allí ont l'autor decau més llastimosament és ab el color. És la primera y més duradera mala impressió que dona l'obra; l'eterna grisor asfixiant dels darrers pintors d'història, aqueixes sers desventurats qui perden el temps en logrant un realisme estereoscòpic en perjudici del color y de la bellesa plàstica — el pintor ha portat aquest realisme fins al punt de modelar la firma pera ferla ressortir de la tela — qui desprecia totes les lleis imutables y pures de l'estètica natural mentre puguin enganyar al bon burges ab les seves catifes que semblen arrugades de debó y els seus escorços que sembla que surtin de la tela.

La veritat és que la percepció de la llei de l'equilibri y les proporcions, y de aqueix divi panteig de la natura no es obra de paciència com la perspectiva i modelat, y en això està, potser, la clau d'aquesta incomprendible mania de pintar immenses teles imitatives d'un verisme de catàleg industrial, descomunal pinta perfectament inútils y enutjosos.

MANUEL DE MONTOLIU
Halle a S. 9-VI-910

**MONUMENTS
ALS PATRIOTES
POLONESOS**

A la capital dels Estats Units d'Amèrica s'han inaugurat darrerament dos monuments pera agrair y rememorar la memoria de dos hòeres polonesos que prengueren part en la lluita y defensa de la llibertat americana.

El primer era'l dedicat en Casimir Pulaski, erigit pel govern ianki, en honor de l'illustre polonès mort durant l'assalt de Savannah y en l'inaugural prengueren la paraula'l bisbe Rode, el senyor Smotki, darrer representant de la família Pulaski de Varsòvia, y el president de la Confederació senyor Tafi.

D'aquest monument se dirigiren a inaugurar l'altre, en honor de Tadeu Kosciuszko, bastit per l'Unió nacional polonesa d'Amèrica. La cerimònia revestí caràcter oficial, prenent la paraula'l president de la dita Unió polonesa, senyor Schreiber y el ministre de la Guerra senyor Dickinson. La ciutat de Washington lluita penjarells y les salves d'artilleria s'oïren al descobrir el monument.

L'ex-president Roosevelt, desde Berlin, envià un xardorós telegrama al Comitè organitzador de la cerimònia.

De Madrid estant
Les lleis d'Espanya

En Lluís Vives deia que les lleis eren recursos inventats pels homes pera fer-se mal uns als altres, un medi de defensa pera'ls rics, sistemes d'agressió al servei dels mal intencionats, temuda opressió pels pobres y els humils.

No sé si eren precisament aqueixes les paraules den Lluís Vives, però la seva intenció crec que està ben interpretada; en tot cas tampoc ve d'un pam. Tot lo que acaba d'apuntar ho pot haver dit en Lluís Vives, sense que en pateixin ni la seva serietat ni la seva bona fama.

Acaben d'explícarme un fet succeït a Reclon'ela (Galícia), que justifica'l mal concepte que tots els espanyols, abans y després den Lluís Vives, han tingut de les lleis; el mal concepte y el poc cas, que tots ne fem.

A Redondela hi ha un cacic monerista y, com es natural, hi ha també molta gent que no pot veure ni ab pintura al cacic. El cacic monerista, apoiava per candidat a un general y els enemics del cacic quidam varen presentarne un altre.

Els anticaciquistes, gent somnadora y massa refiada de les seves forces, tenia esperances de guanyar, y per un si a cas varen proveir-se dels elements necessaris pera celebrarho.

Atavisme moro, clàssiques aficions espanyoles: a Redondela tot ho arreglen ab pólvora y la victòria havia de solemnitzar ab gran disbauxa de coets y petards, corremacs, rodes, tronades, carretilles y altres efectes de pirotecnia.

Per suscripció van comprarne uns quants cabassos y un dels quefes anticaciquistes els tenia guardats a casa seva esperant el resultat de l'escrutini.

El cacic ho va saber y presentà una denuncia al jutge y al comandant de la guàrdia civil.

Les autoritats registraren la casa del cap de colla anticaciquista y a les golfes hi varen trobar aqueixes existencies.

Els coets anaren al jutjat y el dispositari dels coets a la presó.

A la nit varen comunicar-li l'acte de processament per la llei d'explosius.

Si, senyors, per la llei d'explosius. El cacic havia trobat un article que agafava mitjà a mitjà al seu adversari.

En temps den Lluís Vives encara no havia nascut en Montero Rios y no's coneixia la llei d'explosius. Però'l gran filòsof la devia preveure.

Madrid, 11 juny.

FILLS DE F. MAS SARDÀ

RAMBLA DEL CENTRE, 20. - BARCELONA

Negociem els cupons Deute Interior y Amortizable 4 per 100, venciment 1.º juliol pròxim.

**El "Canigó,"
a Figueres**

El dia abans

L'estrena del "Canigó" a Figueres fha estat una victòria de la voluntat humana contra les cegues forces de la natura. Sospesa la representació 13 de maig pel tramontant desfet que destruí el decorat a darrera hora, aqueixos hardits empujats, que havien tingut la pensada de posar escènica'ment el poema de mossèn Cinto no desistiren de convertir en realitat el llur projecte, y ab un bell gest d'heroica tossuderia, digueren: el "Canigó" se representarà a Figueres, perquè nosaltres ho volem y la nostra voluntat podrà més que'l mal temps y la tramontana.

Y el "Canigó" s'ha representat. No sense que passéssim per xò, organitzadors y espectadors, fortes enguines.

Els que, de bon matí, anarem a la bella capital empujades la vigília de la solemnitat artística anunciada, tinguérem un sol dia. Ja pel camí, entre Granollers y Girona, caigué una gozellada; y tot eren tempestes de que la pluja vingues a destruir lo que'l vent havia privat de fer la primera volta. Després exí el sol y ab sol arribàrem a Figueres. Però, tot vora de montanya s'encastellaven núvolos de mal acompany y, a hora de dinar, ja caigué un ruixat, com a preludi de la forta pluja que vingué després y durà tota la tarda.

Hi havia ademés el mal símptoma de que, d'ensà de la primera temptativa de representar el "Canigó", havia plogut poc o molt cada dia y especialment l'anterior, durant el qual caigué una forta pedregada. Na cal dir l'inquietut en que estava tothom. Els actors, en Curi, els empujats, voltaven frenètics. Tot era mirar al cel pera veure si la pluja s'espavava.

Y tota la ciutat sofria la mateixa inquietut. L'amor propi dels figuerencs estava interessat en sortir victoriosos de aquella lluita ab els elements adversos. Figueres havia d'esser la primera ciutat de Catalunya y d'Espanya que introduís el teatre a ple aïre. Y tot semblava volerli llevar la gloria d'aquesta bella iniciativa.

Així se veia tot sovint, al pas de cada porta, algú que sortia a interrogar el carís del temps afanyós, entrant en de nou a seguir els seus quefers ab aire malhumorat y de recança.

Per fi, cap a les set de la tarda, acabà de ploure. Mes el cel continuà ennuvolat, menassant ab nova pluja. Malgrat això, reprengueren fèbrosament els preparatius pera la representació de l'endemà. A les Arenes hi havia ja plantada tota la ferma de fons y l'hermida de Sant Martí. La grandiosa carena prenenca aixecava els seus cimals nevats y els seus cingles fèrreos damunt del cel diví. Y la pintura den Moragas y l'Alarma fha entornava tant magníficament, hi havia tal

grandiositat, tanta bellesa en aquell fragment de decoració, que tothom sentia la recança de pensar que a mal temps podia privarnos de fruita completa.

Entrement, dalt del cadafal aixecat pera servir d'escenari, tothom treballava fèbrosament. En Gual donava ordres; els maniquistes apuntallaven les pedres de la decoració ja colorades; els pintors hi donaven els últims tocs; colles d'hòmes anaven duent les formes, per damunt dels taulells que feien camí en el sol inonadat de la plassa. Y així s'anà treballant, fins que ja no s'hi veia.

Y el cel sempre núvol. Tot el vespre estigué el plotí o no plotí. Tant aviat clarava que volia aclarir-se, fent-se una clarana que deixava veure algunes estrelles, com tot devenia negre altre cop, menassant anarsen en pluja. Y era ja de matí quan anàvem a dormir, ab l'engua de si l'endemà trobaríem la plassa inonada y la decoració desfeta per l'aigua.

La representació

L'endemà lluita'l sol. Però en cambi bafava la tramontana. De manera que, si mudà la causa productora de la nostra inquietut, aquesta continuà essent tant viva com l'anterior jornada. Ab l'agrar de que, malgrat el vent, tot vora de montanya s'aixecaven fortes núvolades, menassantnos ab nova pluja si venia a morir-se la tramontana.

Y així arribàrem a la tarda, tant aviat que la venada destrosada de nou el decorat, com ab el cor oprimt de pensar que la representació hauria de sospendre per mor de la pluja. Y ab aquest doble neguit ens encaminàvem a la plassa.

Allí s'estaven ultimant els darrers detalls de l'escena. Durant el matí s'havia tingut de treure l'aigua del rodol ab una bomba y escampar carretades de sorra damunt la terra amurada. Les pedres del decorat estaven estrebades ab fils de ferro y apuntallades ab tornapunters. Però, malgrat això, brandaven menassadorament a cada punt. Alguns homes, ab escales, adobaven un estrip que s'havia fet de llarg a llarg de la ferma del fons. Altres escampaven d'ací d'allà'l pallissos figuratius dels herveis montanyencs. Altres donaven l'últim retoc a la decoració, ja col·locada tota en la forma definitiva.

Aquesta decoració té una qualitat que era insospitable. Y és que ab tota mena de llums entona perfectament ab el cel que li fa de fons y les diferents parts de que consta unes ab altres. Segons sigui la llum les tints van modificant-se sense que mai quedí retallada. Té grandiositat sobre tot, és fresca de color y la perspectiva aèria de les montanyes es tant perfecta, que les d'últim terme semblen

